

В. Г. Моторіна

Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди

м. Харків

motorinavg@gmail.com

ФОРМУВАННЯ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАГІСТРІВ МАТЕМАТИКИ

Дослідницька діяльність є важливим компонентом навчального процесу, складовою освіти і виконує наступні функції: удосконалення навчального процесу та відображення сучасних наукових досягнень у навчальній діяльності вищої школи.

Поняття дослідницької діяльності розглядали в філософії (В.Полонський, В.Розанов, Ю.Урманцев та ін.), психологи (В.Краєвський, І.Липський, Л.Мікешина та ін.), педагоги (Л.Бондар, Р.Вайнола, С.Вітвицька, А.Капська, В.Моторіна, І.Клещева, Н.Рептух, З.Фалинько, М.Шашкина та ін.) Метою дослідницької діяльності є не лише дослідницький результат, але й сам процес, в ході якого формуються дослідницькі знання, уміння та навички.

Розвиток дослідницької компетентності тісно пов'язаний з формуванням дослідницької діяльності. Дослідницька компетентність визначають як інтегративну характеристику особистості, яка має на увазі володіння методологічними знаннями, технологією здійснення дослідницької діяльності, признання її цінності і готовності до їх використання в професійній діяльності [3].

В дослідницьку компетентність інтегративно входять наступні групи умінь: організаційні вміння, які забезпечують цілепокладання, планування, організацію, контроль, регулювання і аналіз пізнавальної діяльності тих, хто навчається; інформаційні вміння, які пов'язані з використанням різних способів і засобів пошуку, збору, обробки, передачі, інтерпретації інформації для розв'язування навчальних і професійних задач; інтелектуальні вміння, які спрямовані на розв'язування проблем творчого дослідницького характеру; комутативні вміння.

Для здійснення дослідження в предметній області необхідно володіти, перш за все, предметним змістом.

Науково-дослідна робота студентів може проводитися в різних напрямках: навчально-дослідницька робота студентів, яка здійснюється в виховно-освітньому процесі; позааудиторна науково-дослідна робота студентів; науково-технічна творчість студентів і ін.

До науково-дослідної роботи відносять: участь в різних видах навчальної аудиторної роботи з елементами наукових досліджень (лекції, семінари, лабораторні заняття); олімпіади, конкурси, виставки; індивідуальна робота викладача з студентами, які займаються науковими дослідженнями; науково-дослідна робота студентів в наукових гуртках, лабораторіях, наукових товариствах та ін., участь студентів-дослідників в постійних наукових проблемних групах; участь студентів в науково-практичних конференціях, наукових читаннях, семінарах і ін.; [1].

Кожна із указаних форм науково-дослідної роботи потребує творчого підходу до її організації.

Процес формування науково-дослідницької компетентності магістрів математики здійснюється на основі застосування комплексу науково-теоретичних підходів, а саме особистісно-орієнтованого, системного, діяльнісного, та компетентнісного.

Коротко розглянемо ці підходи.

Особистісно-орієнтований підхід до професійної підготовки магістрів математики передбачає урахування індивідуальних дослідницьких

можливостей студента виявлення кола наукових інтересів, наявності розвинутого науково-дослідницького потенціалу та ін.

Системний підхід розглядає науково-дослідницьку підготовку магістрів-математики як таку, що здатна до самоорганізації.

Діяльнісний підхід передбачає те, що науково-дослідна діяльність магістрантів є особливим видом навчально-пізнавальної діяльності, що здійснюється в умовах навчального процесу магістратури. Компетентнісний підхід дає можливість сформулювати поняття дослідницької компетентності.

Науково-дослідницька підготовка формування науково-дослідницької компетентності магістрів математики під час навчання у ВЗО складається з взаємопов'язаних наступних блоків, а саме теоретико-методичної, процесуальної, діагностично-оціночної.

Основні вимоги до теоретико-методичного блоку: інтеграція науково-дослідної й навчальної підготовки, наступність в науково-дослідній роботі, суб'єкт-суб'єктивності в організації, індивідуалізація й особистісної орієнтації при організації, системність визначення сутнісно-структурних складових науково-дослідної роботи магістрів математики.

Процесуальний блок: зміст володіння дослідницькими компетентностями, форми, засоби оволодіння науково-дослідницької діяльності.

Діагностико-оціночний – критерії, показники та рівні сформованості науково-дослідницької компетентності магістрів математики до здійснення науково-дослідницької діяльності.

Перспективним є розгляд методичних проблем, а саме розроблення методичних рекомендацій з науково-дослідницької підготовки майбутніх магістрів математики у процесі навчання в ВЗО.

Література

1. Клещева И.В. Оценка эффективности научно-исследовательской деятельности студентов. Учеб.пособие. – С-П., 2014. – 92 с.
2. Лобова Г.Н. Основы подготовки студентов к исследовательской деятельности. – М., 2000.
3. Рептух Н.О. Форми і методи науково-дослідної підготовки магістрів // Вісник Національної академії оборони України Зб.наук.праць. – К.: НАОУ, 2010. – Вип. 3(16) – С.72-75.
4. Шишкина М.Б., Багачук А.В. Формирование исследовательской деятельности студентов педагогического вуза в условиях реализации компетентного подхода. Монография. – Красноярск, 2006.

Анотація. Моторіна В.Г. Формування науково-дослідницької компетентності магістрів математики. В роботі обґрунтовано основні теоретичні питання: визначення дослідницької компетентності і її основні групи умінь, вказано основні складові частини процесу формування, а саме: теоретико-методичний, процесуальний, діагностико-оціночний.

Ключові слова: дослідницька компетентність, формування дослідницької компетентності.

Summary. Motorina V. Formation of research competence of masters of mathematics. The basic theoretical questions are substantiated in the work: determination of research competence and its main groups of skills, the main constituent parts of the formation process are specified, namely: theoretical, methodological, procedural, diagnostic and evaluation.

Key words: research competence, formation of research competence.

Аннотация. Моторина В. Формирование научно-исследовательской компетентности магистров математики. В работе обоснованы основные теоретические вопросы: определение исследовательской компетентности и ее основные группы умений, указаны основные составные части процесса формирования, а именно: теоретико-методический, процессуальный, диагностико-оценочный.

Ключевые слова: исследовательская компетентность, формирование исследовательской компетентности.